

Svar på Viivi Ali-Löyttys motion om trygghet av Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsförutsättningar

Gemensamma kyrkofullmäktige 24.04.2025 § 39
749/00.00.04/2022

Beslutsförslag

Gemensamma kyrkofullmäktige

- 1) antecknar svaret på motionen för kännedom
- 2) konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Beslutsförslaget godkändes.

Gemensamma kyrkorådet 03.04.2025 § 119

Föredragande Samfällighetens direktör Rintamäki Juha

Beslutsförslag

Gemensamma kyrkorådet föreslår att kyrkofullmäktige

- 1) antecknar svaret på motionen för kännedom
- 2) konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Beslutsförslaget godkändes.

Beslutshistoria

Gemensamma kyrkofullmäktige 08.12.2022 § 114
749/00.00.04/2022

Beslutsförslag

Gemensamma kyrkofullmäktige

- 1) antecknar svaret på motionen för kännedom,
- 2) konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Behandling

Under behandlingen gjordes 11 inlägg.

Fullmäktige Ali-Löytty föreslog med stöd av Soininvaara, Hippi, Korkalainen, Korhola och Järviö att ärendet återremitteras.

Ordförande avslutade diskussionen och gav följande omröstningsproposition:

de som stöder grundförslaget röstar Ja och de som stöder Ali-Löyttys remissförslag röstar Nej.

Ordförande meddelade att det vid omröstningen getts 26 ja-röster, 32 nej-röster, 1 blank röst och 32 frånvarande. Remissförslaget godkändes.

Beslut

Ärendet remitterades för ny beredning.

Gemensamma kyrkorådet 28.11.2022 § 393
749/00.00.04/2022

Föredragande Samfällighetens direktör Rintamäki Juha

Beslutsförslag

Kyrkorådet föreslår att kyrkofullmäktige
1. antecknar svaret på motionen för kännedom
2. konstaterar att motionen är slutbehandlad.

Beslut

Beslutsförslaget godkändes.

Redogörelse GKR 3.4.2025

Bakgrund

Fullmäktige Viivi Ali-Löytty och fem andra lämnade vid kyrkofullmäktiges möte den 6.10.2022 in en motion gällande tryggheten av Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsförutsättningar. I motionen konstateras bl a att Tuomiokirkkoseurakunta har stora ekonomiska problem på grund av de interna hyrorna och att ingen ljusning märks i fråga om detta. Enligt motionen kommer församlingen per 2026 att göra ett underskott om 650 000 €, antaget att det nya församlingsrådet i februari 2023 beslutar avstå från kyrkan på Sveaborg.

Kyrkorådet fastställde den 28.11.2022 sitt svar på motionen. Svaret återremitterades vid kyrkofullmäktiges möte den 8.12.2022.

Det nya svaret på Ali-Löyttys motion ges nu sedan beredningen av principerna för fastställande av internhyrorna och fördelningen av församlingarnas anslag för 2026 utarbetats och kyrkofullmäktige godkänt dessa vid sitt möte den 6.3.2025.

Motiveringar till beslutsförslaget

I motionen konstateras sammanfattningsvis att Tuomiokirkkoseurakunta har tre problem:

1. I relation till arbetsmängden är personalstyrkan redan för liten.
2. Församlingen har fler fastigheter än den har råd med. De stora kyrkorna i centrum betjänar en större publik än bara de egna församlingsmedlemmarna. Att avstå från dem har framför allt konsekvenser för andra än för församlingens medlemmar.
3. Tuomiokirkkoseurakuntas medlemmar är i en ojämlik situation i förhållande till övriga församlingars medlemmar, eftersom församlingens resurser används för att sköta ärenden som är gemensamma.

Motionsställarna vill ha en utredning och beslut enligt ett snabbt förfarande för att trygga Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsförutsättningar redan under perioden 2023–2025.

Tuomiokirkkoseurakuntas behov har såvitt möjligt beaktats under 2023–2025 och från och med 2026.

Tryggande av Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsförutsättningar åren 2023–2025

2023 införde samfälligheten nya principer för internhyrorna. Detta innebar att internhyran som användaren ska betala för fastställs på basis av de reella kostnaderna för ifrågavarande lokal. Samtidigt slopades lokalanslaget som kompenserade församlingarnas kostnader för de sakrala lokalerna. Syftet med reformen var att öka transparensen genom att synliggöra kostnaderna och öka kostnadsmedvetenheten. Att allokera de reella kostnaderna till användarna och synliggöra kostnaderna sporrade också församlingarna till att avstå från vissa lokaler. Samfällighetens mål är att per 2030 minska antalet verksamhetslokaler med 40 000–45 000 m².

Reformen ledde till att Tuomiokirkkoseurakuntas internhyror steg och de disponibla medlen minskade. Följaktligen beviljade kyrkofullmäktige (27.1.2022, 6§) Domkyrkan ett balanseringsanslag om sammanlagt 459 884 € för 2023–2025.

Som svar på motionen konstateras också att man utöver balanseringsanslaget beviljat församlingen ett balanseringstilläggsanslag för 2024–2025 vilket hjälpt församlingen att klara internhyran för Domkyrkan (KFM 27.04.2023, 38§). Stödet motsvarar ca 50 % av internhyran för Domkyrkan.

Tuomiokirkkoseurakunta har fått den överlägset största andelen av balanseringstilläggsanslaget. 2024 fick Tuomiokirkkoseurakunta 34,31 % av tilläggsanslaget, dvs 480 362 €. Resten av balanseringstilläggsanslaget fördelades på tio församlingar. 2025 utgör Tuomiokirkkoseurakuntas balanseringstilläggsanslag 28,80 % dvs 403 174 €. Resten fördelas på elva församlingar. Som balanseringstilläggsanslag fördelas sammanlagt 1,4 mn €/år.

Balanseringsanslaget och balanseringstilläggsanslaget gjorde att det belopp som Tuomiokirkkoseurakunta kan använda för sin verksamhet steg såväl mätt i euro som i relation till anslaget som beviljas andra församlingar och i relation till nivån 2022, dvs innan lokalanslaget slopades och de nya principerna för beräkning av internhyrorna infördes.

Tryggandet av Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsförutsättningar f o m 2026

Då kyrkofullmäktige (27.1.2022, 6§) beslutade om principerna för internhyresberäkningen under 2023-2025 konstaterade fullmäktige att "Församlingarnas utlåtanden och modelleringen visar att principerna för fastställande av internhyran måste finslipas under de kommande åren." Därför inledde samfälligheten sommaren 2022 ett projekt för fastställande av internhyror och församlingarnas anslag.

Projektets syfte var att inför 2026 bereda nya principer för fastställande av internhyror och fördelning av anslag till församlingarna. Beredningen har gjorts av den styrgrupp som kyrkorådet den 9.6.2022 (235 §) tillsatte. Domprosten ingick i styrgruppen. Kyrkofullmäktige fastställde principerna den 6.3.2025 (21§).

Tuomiokirkkoseurakuntas ställning och verksamhetsförutsättningar beaktas i beslutet på tre sätt: Tuomiokirkkoseurakuntas specialtillägg ökas, församlingens verksamhet beaktas vid anslagsfördelningen och beaktas i de nya principerna för fastställande av internhyrorna.

Tuomiokirkkoseurakuntas specialtillägg motiveras med att församlingen betjänar samfälligheten, det finska stiftet och helhetskyrkan samt statsmakten, universitetet och Helsingfors stad. Tuomiokirkkoseurakunta har sedan fusionen år 1999 fått ett specialtillägg. I de nu fastställda fördelningsgrunderna för 2025 har specialtillägget

höjts från tidigare fastställda 2,3 % till 2,5 %. Tillägget beräknas på hela det anslag som i budgeten reserverats för församlingarna. Tidigare beräknades tillägget endast på anslaget som reserverats för de finska församlingarna. Dessa åtgärder höjer Tuomiokirkkoseurakuntas specialtilläg. Beräknat enligt anslaget för 2025 innebär detta en ökning från 998 694 till 1 225 711 €, dvs sammanlagt 227 017 €. Dessförinnan höjdes specialtillägget år 2023 från 2,1 % till 2,3 %.

Utöver specialtillägget beaktas vid anslagsfördelningen det grundläggande arbete som görs i församlingarna och kostnaderna som detta medför. Detta balanserar församlingarnas möjligheter att klara kostnaderna för de grundläggande uppgifterna. Detta svarar mot Tuomiokirkkoseurakuntas problem # 1 och 3.

Justeringarna som gjorts i principerna för fastställande av internhyrorna minskar Tuomiokirkkoseurakuntas lokalkostnader. Den nya kalkylmodellen som tas i bruk 2026 innebär att församlingarna tillsammans står för avskrivningarna på grundrenoveringar som gjorts i de lokaler församlingarna disponerar. Såväl Domkyrkan som Gamla kyrkan torde enligt förslaget höra till kategori A. Underållskravet för dessa är särskilt hög. De ändrade principerna för internhyrorna innebär att församlingen inte ensam ansvarar för underhållet av sina kyrkor. Det gemensamma ansvaret för avskrivningarna på renoveringskostnaderna gagnar också församlingarna som har mer än en kyrka, t ex Tuomiokirkkoseurakunta.

Nedanstående tabell visar hur Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsanslag, efter avdrag för internhyrorna, utvecklats i euro och proportionellt från 2020 till 2025 samt hur stort verksamhetsanslaget enligt de nya principerna blir på basis av uppgifterna för 2025. Den procentuella utvecklingen visar hur stor andel Tuomiokirkkoseurakunta får av det som efter avdrag för internhyror återstår för anslaget.

	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2025 uusi
Tuomiokirkkoseurakunta	3 388 848	3 176 448	3 256 171	2 911 915	3 284 989	3 929 645	3 812 793
Kaikki seurakunnat yhteensä	34 397 476	31 912 699	31 419 880	30 780 062	31 969 415	38 194 061	38 186 357
Tuomiokirkkosr:n %-osuus	9,9 %	10,0 %	10,4 %	9,5 %	10,3 %	10,3 %	10,0 %

Tabell 1. Tuomiokirkkoseurakuntas disponibla medel efter avdrag för internhyror, utvecklingen 2020-2025 i euro och proportionellt

Som av tabellen framgår har Tuomiokirkkoseurakunta enligt siffrorna för 2025 och de nya principerna för beräkning av internhyror och församlingarnas anslag proportionellt lika mycket pengar för sin verksamhet som år 2021 innan lokalanslaget slopades och den föregående internhyresreformen.

Avsikten då principerna för internhyrorna och församlingarnas anslagsfördelning bereddes var att säkerställa församlingarnas verksamhetsförutsättningar på så sätt att inget tilläggsanslag längre behövs. Så förefaller det också att bli för Tuomiokirkkoseurakuntas del.

Risk- och konsekvensbedömning

Barnkonsekvensbedömning: Vid beredningen av principerna för fastställande av internhyrorna och anslagsfördelningen till församlingarna gjordes en grundlig barnkonsekvensbedömning. En separat bedömning behövs inte för svaret på fullmäktigemotionen.

Redogörelse KFM 8.12.2022

Fullmäktige Ali-Löytty och fem andra lämnade vid kyrkofullmäktiges möte den 6.10.2022 in en motion gällande tryggheten av Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsförutsättningar. I motionen konstateras bl a att Tuomiokirkkoseurakunta har stora ekonomiska problem på grund av de interna hyrorna och att ingen ljusning märks i fråga om detta. Enligt motionen kommer församlingen per 2026 att göra ett under-

skott om 650 000 €, antaget att det nya församlingsrådet i februari 2023 beslutar avstå från kyrkan på Sveaborg.

Tuomiokirkkoseurakunta har i samband med budgeten för 2023 tillställt kyrkorådet en utredning över hur församlingens underskott ska täckas.

I motionen konstateras sammanfattningsvis att Tuomiokirkkoseurakunta har tre problem:

1. I relation till arbetsmängden är personalstyrkan redan för liten.
2. Församlingen har fler fastigheter än den har råd med. De stora kyrkorna i centrum betjänar en större publik än bara de egna församlingsmedlemmarna. Att avstå från dem har framför allt konsekvenser för andra än för församlingens medlemmar.
3. Tuomiokirkkoseurakuntas medlemmar är i en ojämlik situation i förhållande till övriga församlingars medlemmar, eftersom församlingens resurser används för att sköta ärenden som är gemensamma.

Motionsställarna vill ha en utredning och beslut enligt ett snabbt förfarande för att trygga Tuomiokirkkoseurakuntas verksamhetsförutsättningar redan under perioden 2023–2025.

Tuomiokirkkoseurakuntas behov har såvitt möjligt beaktats under 2023–2025 och från och med 2026. I motionen ges också vissa lösningsförslag.

Den 27.1.2022 fastställde kyrkofullmäktige principerna för fastställande av internhyror och fördelning av församlingarnas anslag för perioden 2023-2025. Beslutet utgick från den omfattande utredning av hur församlingarnas verksamhetsförutsättningar kunde tryggas, som gjordes i samband med Modigt tillsammans processen. I utredningen medverkade församlingarnas och de gemensamma tjänsternas personal och förtroendevalda, i syfte att tillsammans hitta kompromisser som på bästa möjliga sätt beaktar församlingarnas behov och synpunkter.

Det främsta målet med reformen av internhyrekonceptet var att internhyrorna ska motsvara de reella kostnaderna för respektive utrymme och ersätta det tidigare tillämpade balanseringssystemet.

Avsikten var att göra internhyrorna transparenta och rättvisa. I det nya internhyres-systemet inleddes dock ett separat periodiseringssystem för uppbärande av kostnader av engångsnatur. Detta gjordes för att göra fördelningen av församlingarnas anslag mer förutsägbar och trygga kontinuiteten i verksamheten.

Då beslut fattas om principerna för internhyrorna och fördelning av församlingarnas anslag är det klart att vissa församlingar profiterar ekonomiskt mer av reformen än av det tidigare systemet. Deras andel som blir kvar för verksamheten ökar medan andra församlingars anslag minskar på grund av reformen. Kalkylerna visar att Tuomiokirkkoseurakunta hör till de församlingar vars verksamhetsanslag minskar eftersom församlingen mister det stora lokalanslag den tidigare fått. Situationen kompenseras i den nya fördelningsmodellen på så sätt att den procentsats enligt vilken Tuomiokirkkoseurakuntas specialtillägg beräknas höjdes. Samtidigt steg specialtillägget jämfört med det tidigare beviljade lokalanslaget som inleddes i det anslag som ska fördelas mellan församlingarna.

Utöver höjningen av specialtillägget hörde Tuomiokirkkoseurakunta till de församlingar som beviljades ett balanseringsanslag för 2023-2025. Avsikten var att på detta vis ge de mottagande församlingarna tid att anpassa sin verksamhet till den nya anslagsfördelningen.

2023 var Tuomiokirkkoseurakuntas specialanslag ca 0,775 mn €. Som jämförelse kan nämnas att internhyran som uppgår för Domkyrkan år 2023 var ca 0,661 mn €. Sammanlagt uppgår Tuomiokirkkoseurakuntas internhyror till ca 1,743 mn €. Anslaget som efter avdrag för internhyrorna återstår för verksamheten minskar. Tuomiokirkkoseurakuntas disponibla medel 2023 var ca 0,344 mn € dvs ca 10,6 % av beloppet för 2022. Procentuellt kraftigast var minskningen för Töölön srk, ca 16,3 %.

I samma situation som Tuomiokirkkoseurakunta är Munkkiniemen srk (minskning ca 9,5 %) och Johannes församling (minskning ca 9,4 %).

Då beslut fattades om fördelningsgrunden och principerna för internhyrorna under perioden 2023-2025 tillsattes ett separat utvecklingsprojekt som ska ge ett förslag till hur internhyrorna ska beräknas och anslaget till församlingarna fördelas. Justeringen gäller för perioden 2026-2030. Den främsta orsaken till att projektet inleddes var att man var medveten om det faktum att internhyresmodellen påverkar de församlingar vars fastighetsmassa är stor. Ett särskilt fokusområde i fråga om internhyrorna utgör Domkyrkan samt de s k stora landmärkeskyrkorna. Samfälligheten har inte ännu definierat vilka kyrkor som klassas som landmärken. Detta måste alltså klargäggas då processen framskrider om man har för avsikt att använda begreppet framöver som ett kriterium vid fastställandet av internhyrorna.

Utvecklingsprojektet fördelas ofrånkomligen över tid eftersom omfattningen av de frågor som ska utredas och deras betydelse samt de objektiva slutsatserna är synnerligen viktiga. Man måste också granska utfallet från det första året (2023). Bokslutet för 2023 blir klart våren 2024 och då kan projektet ge sitt slutliga förslag sommaren 2024. I väntan på bokslutet görs dock redan många förberedande åtgärder: under projektet torde man bl a intervjua samtliga kyrkoherdar i Helsingfors och göra upp kalkyler och modeller som stöder beslutsfattandet. Kyrkofullmäktiges medlemmar kommer också att engageras under projektet, likaså församlingarnas förtroendevalda.

De gemensamma tjänsternas direktörskollegium samt representanter för kyrkorådet har på inbjudan av Tuomiokirkkoseurakunta träffat församlingens representanter den 14.11.2022. Syftet med diskussionen var att skapa en lägesbild och att försöka hitta nya hållbara lösningar som tryggar centrumförsamlingens verksamhetsförutsättningar.

Under diskussionerna behandlade man Tuomiokirkkoseurakuntas ekonomi, verksamhet, personal och lokaler samt funderade över olika sätt att underlätta Tuomiokirkkoseurakuntas situation. Bland annat framkastades tanken på att ge Domkyrkans hyres- och personalkostnader särbehandling på grund av kyrkans speciella status, vikten av att identifiera landmärkeskyrkorna, möjligheterna att allokera statsbidraget och statens specialfinansiering, funktionskalkylernas betydelse samt vikten av transparens för att bättre förstå kostnadsstrukturen. Personerna som deltog i diskussionen ansåg att diskussionen var ytterst viktig och värdefull. Det finns orsak att aktivt fortsätta kannstöperierna då projektet framskider.

Tuomiokirkkoseurakuntas underskott i budgeten för 2023 är 250 650 €, med beaktande av att församlingen använder 73 408 € som sparats från tidigare år. Underskottet är betydande och åtgärder måste vidtas för att förhindra att underskottet växer under de kommande åren. Det skulle vara mycket problematiskt att bevilja församlingen särskilt stöd i detta skede då kyrkofullmäktige godkännt internhyrorna och anslagsfördelningen för perioden 2023-2025 och tillämpningsperioden inte ens inlett. Många andra församlingar måste liksom Tuomiokirkkoseurakunta balansera sin verksamhet då det ekonomiska läget blir kärvare. Att anvisa Tuomiokirkkoseurakunta ett särskilt tillägg av engångsnatur skulle kräva att motsvarande inbesparing görs på annat håll. Samfälligheten saknar en reservfond undantaget det behovsprövade anslaget av vilket kyrkorådet årligen på ansökan kan bevilja stöd till församlingarna och de gemensamma tjänsternas projekt och för oförutsedda kostnader.

Tuomiokirkkoseurakuntas motion är absolut viktig och det är viktigt att noga följa upp församlingens liksom övriga församlingars ekonomi under perioden 2023-2025. Som den ekonomiska utvecklingen påvisar måste man beakta principerna för fastställande av internhyrorna och fördelningen av församlingarnas anslag då ett förslag för åren 2026-2030 ges.

Barnkonsekvensbedömning

Vid beredningen av principerna för fastställande av internhyrorna och anslagsfördelningen till församlingarna gjordes en grundlig barnkonsekvensbedömning. En separat bedömning behövs inte för svaret på fullmäktigemotionen.

Tilläggsuppgifter

Förvaltningsdirektör Juha Silander, juha.silander@evl.fi

Distribution

Motionställarna